

О. Є. Самбір,
асистент кафедри цивільного права та процесу
Хмельницького університету управління та права

УДК 347.415/.416

СУБРОГАЦІЯ ТА ЦЕСІЯ: ДО ПИТАННЯ ПРО СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЬЯТЬ

Досліджується співвідношення понять “суброгація” та “цесія” за цивільним правом України. Проведено аналіз законодавчого закріплення, судового застосування та доктринального розуміння цих понять. Визначені спільні та відмінні риси в правовій природі, цілеспрямованні, підставах виникнення й умовах здійснення суброгації та цесії.

Ключові слова: суброгація, цесія, заміна сторони у зобов'язанні, сингулярне правонаступництво.

Динаміка цивільного обороту спричиняє об'єктивну необхідність існування юридичних механізмів заміни елементів та змісту цивільного зобов'язання, в тому числі й на стороні особи кредитора. При чому, поряд з універсальним правонаступництвом, в умовах ринкової економіки, більшої актуальності набувають способи переходу прав кредитора в порядку сингулярного правонаступництва. Серед останніх особливо слід виділити суброгацію та цесію, які в умовах економічної кризи можуть частіше використовуватись суб'єктами для зменшення негативних наслідків нестачі обігових коштів.

Питання про сутність суброгації та цесії в цивільному праві вже піднімалися у працях як вітчизняних науковців, так і цивілістів ближнього зарубіжжя. Серед них слід назвати наукові розробки таких учених, як Т. В. Боднар, О. О. Кота, О. С. Красильникової, В. І. Пушая, а також В. А. Белова, М. І. Брагінського, Е. Годеме, О. Г. Ломідзе, Л. О. Новосолової, О. В. Терехова та інших.

У межах цього дослідження поставлено завдання визначити співвідношення понять “суброгація” та “цесія” шляхом встановлення спільних та відмінних ознак на основі аналізу чинного законодавства, практики його застосування та доктринального тлумачення.

Розпочнемо з аналізу законодавчого закріплення термінів “суброгація” та “цесія”. Насамперед необхідно зазначити, що в ЦК України на рівні загальних положень про зобов'язання не використовуються зазначені терміни та, очевидно, не міститься їх легальних дефініцій. Хоча в проекті ЦК України була норма, яка відносила їх до різновидів переходу прав кредитора до іншої особи та визначала таким чином: цесія — передання кредитором свого права (вимоги), що належить на підставі зобов'язання, іншій особі за правочином (ч. 1 ст. 619 проекту ЦК України) [1]; суброгація — отримання всіх прав, що належали раніше кредитором, внаслідок виконання третьою особою (суброгантом) обов'язків боржника щодо цього кредитора (ч. 2 ст. 619 проекту ЦК України). Однак відповідна норма в чинній редакції ЦК України не збереглась. Разом з тим цивільне законодавство застосовує терміни “суброгація” та “цесія” на рівні спеціальних правил. Так, цесією визнається відступлення права вимоги, у порядку якої можуть передаватися права, посвідчені іменним цінним папером (ч. 4 ст. 197 ЦК України) [2]. Аналогічна норма міститься в ч. 1 ст. 5 Закону України “Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні” [3]. Більше того, поняття

“цесія” отримало своє легальне визначення як поступка вимоги або передавання вимоги в зобов’язанні іншій особі (пп. 1.2 п. 1 Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України [4]). Натомість термін “суброгація” закріплений тільки в контексті переходу прав на застраховане майно до страховика у разі сплати ним страхової суми за договором морського страхування (ст. 269 Кодексу торговельного мореплавства України [5]). У той же час “суброгація” і “цесія” широко використовуються на рівні міжнародних договорів, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України. Для прикладу можна навести Конвенцію про міжнародні майнові права на рухоме обладнання, ратифіковану згідно із Законом від 6 червня 2012 р. [6]. Вважаємо, що такий підхід законодавця, коли поняття “суброгація” і “цесія” використовуються при формулюванні спеціальних правил, але при цьому відсутні на рівні загальних положень, слід визнати принаймні непослідовним.

Судова практика достатньо часто застосовує поняття “суброгація” та “цесія”, більше того, в окремих рішеннях навіть визначається співвідношення між ними. Для прикладу, Смілянський міськрайонний суд Черкаської області, постановляючи рішення виходив з того, що відступлення права вимоги (цесія) є договірною передачею зобов’язальних вимог первісного кредитора (цедента) новому кредиторові (цесіонарію), а виконання зобов’язання (платежу) із вступом третьої особи в права кредитора має назву суброгації [7]. Хоча інколи зустрічаються судові рішення, в яких фактично ототожнюються досліджувані поняття. Так, Господарський суд Хмельницької області у своєму рішенні зазначає, що суброгація, по суті, представляє собою відступлення права вимоги (цесію) [8]. Така неоднозначність судового тлумачення та недостатність законодавчого закріплення зумовлює необхідність дослідження доктринального розмежування понять “суброгація” та “цесія”.

Співвідношення досліджуваних понять, окрім відсутності законодавчого визначення та неоднозначного судового тлумачення, ускладнено неоднаковим розумінням у цивілістичній науці. Так, одні вчені використовують термін “цесія” як рівнозначне поняттю “заміна кредитора” [9, с. 629], інші — позначають ним передачу (відступлення) права в силу укладеного між попереднім кредитором (цедентом) і новим кредитором (цесіонарієм) правочину [10, с. 34]. При цьому слід враховувати, що поняття “цесія” є родовим та охоплює сингулярну сукцесію (активну цесію) та інтерцесію (пасивну цесію) [11, с. 177]. Інколи у літературі виділяють договірну цесію, під якою розуміють відступлення права вимоги, та законну цесію — перехід права вимоги до іншої особи на підставі закону [12, с. 7]. Крім того, використовується термін “*cessio judicialis*”, який визначається як перехід права вимоги на підставі рішення суду [13, с. 30]. У цій статті під цесією будемо розуміти передання кредитором своїх прав іншій особі за правочином (відступлення права вимоги).

Аналіз теоретичної дискусії щодо співвідношення суброгації та цесії дає можливість виокремити принаймні три різні підходи. Перший з них розглядає суброгацію як різновид цесії, а відтак встановлює між ними взаємний зв’язок як видового та родового понять відповідно. Таку позицію відстоює, наприклад, М. І. Брагінський, обґрунтовуючи її з позиції чинного законодавства в Російській Федерації [14, с. 150]. Відповідно до другого підходу суброгація та цесія визнаються видовими поняттями одного роду — інституту заміни кредитора у зобов’язанні. Таке розуміння зустрічаємо ще в дореволюційних цивілістів, зокрема В. І. Синайський розглядав суброгацію та цесію як такі, що суттєво відрізняються, способи заміни зобов’язання [15, с. 348]. Серед сучасних дослідників аналогічної думки дотримуються О. О. Кот, О. В. Сахаров, А. В. Терехов тощо. Прибічники третього підходу розуміють суброгацію та цесію як різні поняття. Наприклад, В. А. Шестаков відносить цесію до механізмів, що забезпечують заміну сторони у зобов’язанні, а суброгацію, вважаючи її різновидом регресу, — до механізмів відшкодування збитків [12, с. 22]. Вважаємо другий підхід найбільш методологічно

обґрунтованим, оскільки він дозволяє як встановити спільні родові ознаки суброгації та цесії, так і здійснити їх розмежування на основі видових ознак. Більше того, він відповідає сучасному стану нормотворення та нормозастосування.

Таким чином, і суброгація, і цесія опосередковують собою заміну кредитора у зобов'язанні. А тому мають характер сингулярного правонаступництва та спричиняють однакові правові наслідки: право вимоги переходить до нового кредитора в повній своїй юридичній totoжності, зі своїм характером, своїми придатками, гарантіями [16, с. 483]. Логічним наслідком такої єдності стає спільне правове регулювання, як це має місце в главі 47 ЦК України. Однак в окремих джерелах вказується, що правила стосовно заміни кредитора, встановлені в цій главі, на перший погляд, є універсальними; уважне ознайомлення з ними показує, що положення ст.ст. 517, 518, 519 ЦК України стосуються лише цесії і не можуть бути застосовані при суброгації [17, с. 405]. Проте з такою позицією не можна погодитись, виходячи з таких міркувань.

Вказані статті закріплюють відповідно норми про доказування прав нового кредитора у зобов'язанні, заперечення боржника проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні та відповідальність первісного кредитора перед новим кредитором у зобов'язанні. Вперше на відмінності в умовах здійснення суброгації та цесії в контексті аналогічних правил зазначали ще французькі цивілісти. Так, Є. Годеме відмічає, що суброгація з моменту її здійснення існує *erga omnes* (стосовно всіх), для неї не вимагається дотримання формальностей, передбачених для цесії [16, с. 483]. Так само М. Планіоль виділяв серед інших такі відмінностей суброгації та цесії: при цесії новий кредитор для третіх осіб вважається таким, що вступив у права тільки після судового повідомлення боржника про відступлення права вимоги, тоді як для дійсної суброгації повідомлення боржника про її здійснення непотрібно; при цесії попередній кредитор відповідає принаймні за дійсність права вимоги, тоді як при суброгації не виникає такого гарантійного зобов'язання [18, с. 147]. Але при цьому необхідно звернути увагу на те, що М. Планіоль і Є. Годеме обґрунтовували вказані ними відмінності чинним на той час на території Франції цивільним законодавством. А тому слід зауважити, що поняття суброгації у Французькому цивільному кодексі суттєво відрізняється від поняття суброгації в українському цивільному праві [19, с. 56]. Більше того, Французький цивільний кодекс по-різному регулює відносини із суброгації та цесії, встановлюючи для них різні правила: суброгація — платіж із вступом у права кредитора (ст.ст. 1249–1252) [20, с. 399–400]; цесія — відступлення прав вимог та інших нематеріальних прав (ст.ст. 1689–1701) [20, с. 498–499].

Тому з урахуванням норм чинного законодавства приходимо до висновку, що статті ЦК України, які стосуються заміни кредитора у зобов'язанні, поширюють свою дію як на відступлення права вимоги — цесію, так і на перехід права вимоги на підставі виконання обов'язку боржника поручителем, заставаодавцем (майновим поручителем), третьою особою чи виплати страховиком страхового відшкодування за договором майнового страхування — суброгацію. На підтвердження сказаного можна навести такі аргументи. По-перше, з буквального тлумачення ст.ст. 517, 518, 519 ЦК України випливає, що вони поширюють свою дію на усі випадки заміни кредитора у зобов'язанні. По-друге, підставою для обмеженого тлумачення норми права повинна слугувати наявність спеціальної норми, яка встановлює виняток щодо більш загальної норми. Наразі ЦК України не містить норми, яка б обмежувала чи виключала дію вказаних статей до відносин, що опосередковують суброгацію. Більше того, статті, що регулюють спеціальні випадки суброгації, встановлюють подібні формальні вимоги. Наприклад, ч. 1 ст. 556 ЦК України містить норму, відповідно до якої після виконання поручителем зобов'язання, забезпеченого порукою, кредитор повинен вручити йому документи, які підтверджують цей обов'язок боржника. По-третє, судова практика пішла шляхом застосування ст.ст. 512–519 ЦК України до випадків заміни кредитора в порядку суброгації [21].

Проте суброгація та цесія є різними способами заміни кредитора у зобов'язанні, а тому важливим є встановлення видових відмінностей цих понять, які можна окреслити в площині їх цілеспрямування, підстав та умовах здійснення. Цілеспрямування суброгації та цесії розкривається через ті інтереси суб'єктів, які вони покликані забезпечувати. До того ж погоджуємось із думкою, що з характером таких інтересів пов'язана основна відмінність між досліджуваними поняттями [22, с. 477]. При цесії маємо співпадаючі та зустрічні інтереси первісного кредитора (відступити своє право вимоги) та нового кредитора (набути таке право). Тому мета цесії полягає у введенні в цивільний оборот зобов'язального права вимоги [23, с. 7–8], тоді як суброгація спрямована на захист інтересів нового кредитора в отриманні відшкодування витрат на виконання обов'язку боржника за одночасного дотримання інтересів первісного кредитора в отриманні такого виконання. Тому суброгація розглядається як різновид зворотної вимоги, що зближує її з регресом.

Відповідно до чинного цивільного законодавства підставою цесії (відступлення права вимоги) є правочин, натомість суброгації виникає на підставі виконання обов'язку боржника третьою особою — суброгантом. З цього положення випливає ряд важливих правил. По-перше, для чинності цесії обов'язковою є наявність волевиявлення первісного кредитора, тоді як суброгація допускається незалежно від волі останнього. Тому критично ставимось до висловленої думки, що підставою суброгації є договір про відступлення права вимоги, укладання якого є обов'язковим для первісного кредитора, який (договір) пропонується віднести до реальних, тобто визначити вступ його в силу моментом платежу [24, с. 21–22]. Вважаємо, що такий підхід не враховує спрямування суброгації на захист інтересів нового кредитора (встановлює додатковий тягар щодо оформлення переходу прав правочином) та фактично нівелює відмінності від цесії, а тому не може бути сприйнятливий. Однак значення волі первісного кредитора як розмежувальної ознаки не потрібно переоцінювати, оскільки в окремих випадках суброгації повинна передувати воля первісного кредитора, як це має місце при переході до страховика прав страхувальника щодо особи, відповідальної за завдані збитки. У разі, якщо дії третьої особи, якими страхувальнику спричинено збитки, є страховим випадком, то у такого потерпілого (страхувальника за договором страхування) є дві можливості відшкодування шкоди: за рахунок безпосереднього заподіювача шкоди або за рахунок страховика шляхом отримання страхового відшкодування [25]. А здійснення страхової виплати обумовлене поданням страхувальником (його правонаступником) або іншою особою, визначеною договором, відповідної заяви. Більше того, у правових системах цивільного права багатьох країн допускається суброгація на підставі договору з кредитором або боржником. Як приклад можна навести цивільне право Франції [20, с. 399]. Проте ЦК України допускає суброгацію лише у випадках, передбачених законом. По-друге, суброгація можлива лише внаслідок виконання суброгантом обов'язку боржника перед первісним кредитором, на відміну від цього, відступлення права вимоги за цесією не пов'язане із таким виконанням. По-третє, момент заміни кредитора при суброгації визначається моментом виконання суброгантом обов'язку боржника, а при цесії — моментом укладання відповідного правочину чи моментом, визначеним у такому правочині.

У силу того, що суброгація, як було встановлено, не потребує укладання спеціального правочину, немає потреби застосовувати вимоги обов'язкові для цесії щодо форми правочину, яким замінюється кредитор у зобов'язанні (ст. 513 ЦК України). Окрім того, суброгація — це перехід права до особи, що виконала чуже зобов'язання, обумовлений платежем суми, еквівалентної праву, що перейшло. Тим часом перехід зобов'язального права за правочином може відбуватися при сплаті цесіонарієм цеденту будь-якої грошової суми за згодою сторін (купувальної ціни) або іншого зустрічного надання, неоднорідного з правом, яке переходить до цесіонарія, або бути безвідплатним, якщо це не суперечить нормам закону [26, с. 16] (наприклад, правила про укладання договорів дарування між

підприємницькими товариствами — ч. 3 ст. 720 ЦК України). Цим обумовлена ще відмінність в обсязі прав, що переходять до нового кредитора у зобов'язанні: при цесії — права первісного кредитора у зобов'язанні в обсязі і на умовах, що існували на момент переходу цих прав (ст. 514 ЦК України); при суброгації — обсяг прав, що переходять, обмежується розміром виконаного обов'язку (зокрема право вимоги, яке страхувальник або інша особа, яка одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за завдані збитки, переходить до страховика, який виплатив страхове відшкодування за договором майнового страхування, лише у межах фактичних витрат останнього — ст. 993 ЦК України).

Пов'язані із цим питання про можливість відступлення в порядку цесії чи переходу в порядку суброгації права майбутньої вимоги, а також частини права вимоги, напевно, будуть мати різні відповіді. Так, вбачається можливим поступ майбутніх прав вимоги, термін виконання яких не наступав (так званих “недозрілих” вимог), за умови їх визначеності; поступ частини вимоги, якщо вона є подільною; уступка вимоги за триваючими зобов'язаннями, якщо вимога є визначеною та подільною [27, с. 5–6]. Однак в контексті суброгації такий висновок навряд чи може бути безумовно прийнятним. Оскільки перехід права вимоги в порядку суброгації пов'язане з виконанням обов'язку боржника, необхідно враховувати наступне. По-перше, дострокове виконання зобов'язання допускається, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не впливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту (ст. 531 ЦК України). Більше того, окремі випадки переходу прав у порядку суброгації безпосередньо обумовлені наявною вимогою кредитора. Так, перехід права кредитора у зобов'язанні на підставі виконання обов'язку боржника іншою особою можливий лише, якщо ця особа задовольнить вимогу кредитора у разі небезпеки втратити право на майно боржника (право оренди, право застави тощо) внаслідок звернення кредитором стягнення на це майно (ч. 3 ст. 528 ЦК України). По-друге, кредитор має право не приймати від боржника виконання його обов'язку частинами, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не впливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту. Більше того, зустрічається судова практика, в якій перехід права вимоги в порядку суброгації обумовлюється лише повним виконанням обов'язку боржника. Так, колегія суддів Судової палати з розгляду цивільних справ Апеляційного суду м. Києва своє рішення обґрунтувала тим, що згідно з ч. 1 ст. 512 ЦК України кредитор у зобов'язанні може бути замінений іншою особою внаслідок виконання обов'язку боржника (а не його частини) заставодавцем (майновим поручителем). Лише у випадку виконання зобов'язань у повному обсязі до ОСОБА_3 може перейти право вимоги за цим договором [28]. Отже, можливість переходу права майбутньої вимоги чи частини права вимоги у порядку суброгації повинна визначатись, виходячи із особливостей кожного такого переходу, передбаченого законодавством, а тому потребує окремого наукового дослідження.

Таким чином, “суброгація” та “цесія” є видовими поняттями одного роду — заміни кредитора у зобов'язанні, а отже, мають спільну правову природу — належать до видів сингулярного правонаступництва. У той же час видові ознаки цих понять на рівні цілеспрямування, підстав виникнення й умов здійснення зумовлюють необхідність їх чіткого розмежування в чинному законодавстві та практиці його застосування, що потребує подальшого наукового аналізу.

Список використаних джерел

1. Проект Цивільного кодексу України від 25.08.1996 р. [Електронний ресурс] Верховна Рада України. — URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc34?id=&pf3511=12096&pf35401=21102.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Текст] // ВВР. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.

3. Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні : Закон України від 10.12.1997 р. № 710/97-ВР [Текст] // ВВР. — 1998. — № 15. — Ст. 67.
4. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України, затв. постановою Правління Національного банку України від 16.12.2002 р. № 508 [Текст] // ОВУ. — 2003. — № 10. — Ст. 444.
5. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР [Текст] // ВВР. — 1995. — № 47-52. — Ст. 349.
6. Про ратифікацію Конвенції про міжнародні майнові права на рухоме обладнання та Протоколу до Конвенції про міжнародні майнові права на рухоме обладнання з питань авіаційного обладнання : Закон України від 06.06.2012 р. № 4904-VI [Текст] // ОВУ. — 2012. — № 50. — Ст. 1953.
7. Рішення Смілянського міськрайонного суду Черкаської області від 12.07.2010 р. у справі № 2-473/2010 [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/10537652>.
8. Рішення Господарського суду Хмельницької області від 27.10.2009 р. у справі № 6/4954 [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/6522027>.
9. Гражданское право [Текст] : [учебн.] : [в 3-х т.]. — [6-е изд., перераб. и доп.] / Н. Д. Егоров, И. В. Елисеев [и др.] ; отв. ред. А. П. Сергеев, Ю. К. Толстой. — М. : ТК Велби, Проспект, 2005. — Т. 1. — 776 с.
10. Гражданское право [Текст] : [учебн.] [в 2 т.] / отв. ред. Е. А. Суханов. — М. : Волтерс Клувер, 2004. — Том II. Полутом I. — 683 с.
11. Белов, В. А. Гражданское право: Общая и Особенная части [Текст] : [учебн.] / В. А. Белов. — М. : Центр ЮрИнфоР, 2003. — 959 с.
12. Шестаков, В. А. Цессия в российском гражданском праве [Текст] : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право” / В. А. Шестаков. — Волгоград, 2003. — 23 с.
13. Вошатко, А. В. Правосудочная природа уступки требования [Текст] / А. В. Вошатко // Очерки по торговому праву. — 2002. — Вып. 9. — С. 21-36.
14. Брагинский, М. И. Договор страхования [Текст] / М. И. Брагинский. — М. : Статут, 2000. — 173 с.
15. Синайский, В. И. Русское гражданское право [Текст] : [научн. изд.] / В. И. Синайский. — М. : Статут, 2002. — 638 с.
16. Годэмэ, Е. Общая теория обязательств [Текст] : [пер. с франц.] / Е. Годэмэ. — М. : Юридическое изд-во Министерства юстиции СССР, 1948. — 511 с.
17. Цивільне право України [Текст] : [підручн.] / Є. О. Харитонов, О. В. Старцев. — [2-ге вид., перероб. і доп.]. — К. : Істина, 2007. — 816 с.
18. Пляниоль, М. Курс французского гражданского права [Текст] / М. Пляниоль ; пер. с франц. В. Ю. Гартмана. — Петроков : Тип. С. Ланского. — Ч. 1 : Теория об обязательствах. — 1911. — 152 с.
19. Цивільне право України [Текст] : [курс лекц.] : [у 6 т.]. — Х. : Еспада, 2005. — Т. 5. Кн. 1 : Загальні положення зобов'язального права / ред. Р. Б. Шишка. — 224 с.
20. Гражданский кодекс Франции (Кодекс Наполеона) [Текст] / пер. с франц. В. Захватаев ; предисл. А. Довгерт, В. Захватаев / приложения 1-4 : В. Захватаев / отв. ред. А. Довгерт. — К. : Истина, 2006. — 1008 с.
21. Рішення колегії суддів судової палати з розгляду цивільних справ Апеляційного суду м. Києва від 19.04.2012 р. у справі № 22-2245/2012 [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/26524727>.
22. Брагинский, М. И. Договорное право [Текст] / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. — [2-е изд., испр.]. — М. : Статут, 1999-2004. — Кн. 1 : Общие положения. — 1999. — 840 с.
23. Рассказова, Н. Ю. Последствия исполнения обеспечительного обязательства [Текст] / Н. Ю. Рассказова // Вестник гражданского права. — 2010. — № 6. — С. 92-130.
24. Тетерин, С. В. Проблемы допустимости уступки требования [Текст] : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Гражданское право, предпринимательское право; семейное право; международное частное право” /

- С. В. Тетерин ; Байкальский государственный университет экономики и права. — Томск, 2004. — 23 с.
25. Узагальнення судової практики розгляду судами цивільних справ про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки, у 2010–2011 роках [Текст] // Часопис цивільного і кримінального судочинства. — 2012. — № 4 (7). — С. 59–128.
26. Ломидзе, О. Суброгация в гражданском праве России [Текст] / О. Ломидзе // Хозяйство и право. — 2001. — № 10. — С. 14–24.
27. Кот, О. О. Перехід прав кредитора до третіх осіб у цивільному праві України [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право” / О. О. Кот. — К., 2002. — 20 с.
28. Рішення колегії суддів Судової палати з розгляду цивільних справ Апеляційного суду м. Києва від 15.02.2012 р. у справі № 22–3596/12 [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/22307769>.

*Рекомендовано до друку кафедрою цивільного права та процесу
Хмельницького університету управління та права
(протокол № 12 від 17 квітня 2013 року)*

Надійшла до редакції 23.02.2013

Самбір О. Е. Суброгация и цессия: к вопросу о соотношении понятий

Исследуется соотношение понятий “суброгация” и “цессия” за гражданским правом Украины. Проведен анализ законодательного закрепления, судебного применения и доктринального понимания этих понятий. Определены общие и отличительные черты в правовой природе, целенаправленности, основаниях возникновения и условиях осуществления суброгации и цессии.

Ключевые слова: суброгация, цессия, перемена лиц в обязательстве, сингулярное правопреемство.

Sambir, O. Ye. Subrogation and Cession: on the Issue of Interrelation of Concepts

Article deals with research the interrelation of concepts “subrogation” and “cession” under civil law of Ukraine. Legal texts, court practice and doctrinal interpretation of these terms are analysed. The common and distinct features in the legal nature, purposefulness, the bases of accrual and conditions of realization of subrogation and cession are characterized.

Keywords: subrogation, cession, substitution of parties in an obligation, singular succession.

